

A VASUTI MUNKÁSOK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK HIVATALOS LAPJA.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, VII., Garay-utca 16. szám, II. emelet, 9,
ahová minden levél és küldemény címzendő.

Megjelenik
minden héten
pénteken.

Előfizetési árak:
Egy óra — — — — — 0,80 kor. | Félévre — — — — — 4,90 kor.
Negyedévre — — — — — 2,40 " | Egyes szám — — — — — 0,20 "
A Szövetség tagjai díjtalanul kapják.

E hó 19-én, vasárnap
Konzum közgyűlés.
Tagkönyv elhozandó! Ott legyetek!

A Konzum jóbarátai.

Évtizedek óta mesterségesen szoktatták el a vasutast a gondolkodástól. Nehéz munkában megrongcsolt testétől a legszükségesebb pihenést megtagadva, az éhenhalás elodázásához alig elégséges kenyeret alamizsnaként odadobva, fegyenként megrendszabályozgatva, lebűntetve, megrugdalva, lassanként csak egy fogalom élt előtte: parancs.

Ebben az évtizedes vasutas-történelemben soha nem voltak a vasutasnak ellenségei. Csupa jóbarát környékezte, mindenki atyai keblére ölelte ezt a „leghasznosabb társadalmi osztályt“, úgy hogy bátran elmondható, hogy a vasutas-társadalom több évtizedes rettenetes nyomorúsága jóbarátai melegágyban nőtt hatalmassá.

A régi rendszer ölelő karjai közül néhány éve kezd szabadulni a vasutasság, amióta felismervén az öntudatos szervezkedésben rejlő erőt, ezzel az erővel akar magának emberi jogokat, az élethez, a szabad mozgáshoz, a szabad gondolkodáshoz való jogot — megszerezni.

A vasuti munkásság az egész vasutasságnak megmutatta az utat, mely a megérdemelt kenyér szinarany igazságához elvezet. Megmutatta, hogy a vasuti munkásság csak önmagában bizhat, hogy neki jóbarátai nincsenek és aki ebben a köntösben közeledik feléje, az a legjobb esetben — farizeus vagy kufár.

Ezen az uton szerzett magának a vasuti munkásság egy jobb darab kenyeret, rövidebb munkaidőt, ezen az uton jutott el ahhoz, hogy egy-egy jogát elismerjék.

Ezen az uton jutott el odáig, hogy már beleszól saját ügyeinek intézésébe is és ami rettenetes nagy bűn: nem kérdezi meg a jóbarátokat.

A termelésbe még nem tud beleszólni, de beleszól a fogyasztásba. A kiadott jelszó 3 év előtt testté vált és azóta a vasutasok fogyasztási szövetkezete tényleg a vasutasoké.

Azóta a Konzum tagjai tekintélyes mérvben szaporodtak, forgalma emelkedett, vagyona gyarapodott. Vidéki tagjainak nehéz megélhetésén könnyítendő, árúkat állított fel a vidéken s igyekezett elsőrangú áruval kielégíteni őket.

A lefolyt évben is ugyanez történt. Panasz ugyszólván nem hallatszott működése ellen. Gyarapodott erőben, tekintélyben, hírnévben. Minden idegen elismeri, hogy az ország legbecsületesebb törekvési fogyasztási szövetkezete.

E becsületes törekvésében odáig merészkedett menni, hogy elhatározta a lehetőség szerint minden valamire való városban áruda felállításával a vasutasságnak az élelmiszer-uzsorások karmai közül való megmentését.

A múlt évi jelentésből kitűnik, hogy a legközelebbi jövőben kaposvári, sátoraljaújhegyi, ujszolnai, pécsi és palotaujfalu kartársainknak akar és fog árudát felállítani, a rákosrendezői áruda pedig már folyamatban van.

Kitűnő tejkezelési berendezést létesített máris, kávépörkölő és fűszerőrő malom, szabó- és cipőműhely felállítását pedig a jövőendő égető szükségleteiképp jelöli meg.

Sziklaszilárdan ragaszkodva ahhoz a jelszóhoz, hogy a Konzum a vasutasoké, ezekhez a nagy létesítményekhez szükséges tőkét a fogyasztóktól, a vasutasoktól akarja megszerezni és nem uzsorásoktól, sem kormánytól.

És ime, alig kezd járni saját lábán a gyermek, alig kezd izmosodni, gyarapodni, erősödni, e rettenetes nagy bűnéért ellene támadnak — a jóbarátok. Mert jóbarátok ezek, hiszen a vasutasoknak sohasem voltak ellenségei.

A halottak helyébe ujak támadnak, népes lesz tőlük az egész határ. Hála a Gondviselnek, mely minden időben teremt a vasutasságnak jó barátokat.

Üdvözljétek őket, rohanjatok ölelő karjaik közé vagy fogadjátok kebletekre. Üdvözljétek őket mint régi jó ismerősöket. Mert nem hisszük, hogy megfélemlítették róluk. Ők okosak, becsületesek, önzetlenek, mindenhez értők, ők a Messiások. Csak jóakarattól, nemes felbuzdulásból, irtó teherként rájuk nehezedő áldozatkészségből akarják elvenni tőletek a Konzumot, hogy a teher a vállaitokról lesegítsék. Most csak a Konzumot, de nagylelkűek ők s ha megértitek nemességüket: hajlandók minden mást is elvenni tőletek, amit magatoknak néhány év óta megszereztek.

Higyjétek nekik, munkástestvéreink! Higyjétek, hogy testvér megcsalja a testvért, hogy az egy család gyermekei egymás megrontására törnek. Hiszen mi csak a nyomorúságban vagyunk egyek veletek, mi csak együtt küzdünk, fáradunk, mi csak egymásért vérezünk, mi csak vér vagyunk a véretek közül, mi csak munkástestvéreitek vagyunk. Ők közelebb állnak hozzátok, mert nincs közösségük veletek, mert ők felsőbbrendű lények, mert ők a ti — jóbarátaitok.

Az igaz, hogy a farizeus is a jóbarát képében közeledik, hogy a kufár minden rendbéli istenre akár hat nyelven is megesküszik, hogy csak a jóbarátság kedvéért áll veled szóba. Nézzétek hát meg e jóbarátokat, nincs-e szeme egyik szögletébe

belevésve a farizeus édessége vagy a kufár simasága.

És ha ott látjátok, akkor nevesetek szemébe a farizeusnak és verjétek ki soraitok közül a kufárokat.

A vasutas-jóbarátot a farizeustól, a kufártól még a kaftánja sem különbözteti meg, de testvér a testvérré rátalál.

Munkástestvéreink! Várunk benneteket! Ne legyen egyetlen egy szervezett munkás, aki a vasárnapi közgyűléstől távol tartja magát!

Most, amidőn ellenségeink minden eszközzel arra törekszenek, hogy a régi rendszert visszaállítsák: kötelessége minden öntudatos vasutasnak, hogy a küzdőtéren megjelenjen, hogy szervezetségünk erejével visszaverhessük a farizeusok és kufárok támadásait.

Egyről-másról.

„Ki kell irtani, el kell temetni a hazátlanokat!“ Ez a jelszó járja ujabban ismét abban a táborban, amely magát előszeretettel szereti hazafias színben feltüntetni.

Bizony isten, nincs okunk egy cseppet sem restelkedni, hogy minket hazátlanoknak neveznek éppen azok, akik a hazafiaskodást, mint jól jövedelmező frázist, iparkodnak saját céljaikra gyümölcsöztetni. Hát azért, minékünk is van bizonyos felfogásunk a hazaszeretetről, igaz, hogy az lényegesen eltér azokétól, akik ezt, mint eszközt szeretik felhasználni az elvakított tömegek féken tartására. Mi úgy véljük, hogy a hazaszeretet legfőbb fokmérője az volna, hogy ki milyen hasznos munkát tud végezni a haza érdekében, nem pedig az, hogy ki milyen kacskaringós szónoklatot tud kivágni különböző alkalmakkor, de legkivált banketteken és pártvacsorákon. Mi szerintünk a haza felvirágoztatása csak akkor fog igazán bekövetkezni, ha annak minden egyes tagja komolyan és becsületesen dolgozik és ha a háza sorsa nem pusztán olyan emberek kezére lesz bízva, akik érte dolgozni ugyan nem, de vacsorálni annál jobban tudnak. A dolgozó népmilliók hazaszeretete ma már lényegesen eltér a frázis-hazaffyak hazaszeretététől, amely nem más, mint a saját önző osztályérdekük istápolása azok rovására, akik azt a hazát véres verejtékük hullatásával akkor is szolgálják, amikor a frázis-hazaffyak nem tesznek érte egyebet, mint — hogy szónokolnak és vacsorálnak. Mi azt hisszük, hogy a pályaudvarokon ázó-fázó vasutas munkája és a műhelyek kohói mellett izzadó munkás egyetlen porlyütése többet használ a hazának, mint azoknak a frázis-zuhataga, akik a hazaszeretet szent nevében Budapest mind a tiz kerületét végigvacsorálják. Mi a torok és a gyomor

hazafiságával szemben odaállítjuk a munkálkodók hazafiságát, amely, igaz, hogy nem alapszik ócska, idejét mult jelszavakon, gyökere nem a kripták és muzeumok dohos talajából táplálkozik, hanem egy örökké lde forrásból: a munkáskarok izmaiból. Mindig is abból táplálkozott. Ilyen értelemben büszkén vallhatjuk magunkat „hazátlanok“-nak továbbra is, hiszen akik ezt felénk ordítják, azok abból az osztályból valók, akik sohasem dolgoztak, csak szónokoltak és vacsoráztak. A kitarítottak azok!

*

A szentkoronás szövetség munkás-bizottságának diszmunkásai röpiratokban fordultak a munkássághoz, amelyben óriási vivmányként állítják oda a 9¹/₂ órás munkaidő eredményét, mint olyant, amelyet a szentkoronás szövetség ereje vivott ki a műhelyi munkások számára. A hang, amelylyel ezt hirdetik, mellékes; hogy nem igaz, tudjuk. Annyi azonban bizonyos, hogy a jámbor diszmunkások jóval előbb irták meg a förmedvényt, mint ahogy a szentkoronás vezetőség és udvari félhivatalos lapja: a „Független Magyarország“ között a marakodás kitört. Ha az egymás fejébe vagdalt vaskos igazságokat a szentkoronás diszmunkások elolvasták, alighanem furcsa képet alkothattak maguknak a szentkoronás szövetség állítólagos és nagyhangon hirdett erejéről.

Nekünk szükségtelen cáfolgatnunk, mi csak hivatkozunk a saját félhivatalosukra, amelyet nekik kellene cáfolgatniok, ha tudnák. Szinte élvezet nézni, hogy a béna koldusok hogy vágják egymás fejébe a mankójukat. Közben fölfedezik, hogy nekünk egy Arminunk is van. Restelkedve ismerjük be, hogy csakugyan van egy Arminunk, amiről sem mi, sem az Armin nem tehetünk. Hanem hát nem jó ilyesmit feszegetni, mert ha nekünk van egy Arminunk, hát akkor a szakállgrófnál olyan bőségére akadunk az Arminoknak, hogy egy bolond órájában akár egész testőrségét csupa Arminokból állíthatja össze. Nem is szólva a Manók, Salamonok, Samuk stb. szittyá leventék beláthatatlan sokaságáról, akiknek ősei a többi hetumögerekkel egyetemben szintén Munkácsnál léptek a haza földjére, legfeljebb csak időbeli különbségekről lehetne szó. De Izsákja csak egy van a gróf urnak! Erre vigyáz a legjobban! A Reich Izsákra. Mert ez az Izsák van hivatva betölteni Gabriel arkangyal szerepét, tudniillik, hogy lángpalossal üzze ki Szűz Mária országából a szocialistákat. S amennyi esze van az Izsáknak, megteszi!

*

Sokáig törtük azon a fejünket, hogy a patvarba jutott a szakállgróf az önálló magyar bankot előkészítő bizottság elnökségéhez. Hosszas gondolkodás után rábukkantunk, hogy Wekerle kiváló emberismerete fedezte fel benne azt a férfit, aki legalkalmasabb lesz az önálló bank eltemetésére. Wekerle figyelme a szentkoronás szövetség felé fordult, ahol tudniillik a szakállgróf az elnök s látta, hogy nem volt olyan gazdasági vállalkozása a gróf urnak, anibe bele ne bukott volna. Ott van mindjárt a saját árvaháza, amelyet a szentkoronások ajándékoztak neki, vért és életet ajánlván a nemes grófnak. Csak zabot nem adtak hozzá. Ott a nyomdavállalat, amely olyan drágán szállít minden nyomtatványt, mint bármely más vállalat s most éppen azon van, hogy hogyan csukja be a boltot, mielőtt még a szentszövetséget egészen „felvirágoztatná“. A grófi szövetség legnagyobb büszkesége: a közöskönyha is készül becsukni a boltot, ami csak amellet tanuskodik, hogy dacára a tengeri nyul kérdés bekapcsolásának, még sincs mit főzni a közöskönyhában. Hogy ne is szóljunk Sümegi és Czövek ur mintakoreszmájáról, amelynek mérlege fényesen igazolja, hogy a gróf ur teljesen megérett az önálló magyar bank vezetésére. Wekerle okos ember, tudja, hogy mit csinál. Jobb financiért keresve sem találhatott volna, mint a szakáll-

gróf. Majd elbánik ő az önálló magyar bankkal csak úgy, mint a szentkoronás szövetséggel.

*

Mikor a szakállgróf érzi, hogy a népszerűsége a szenteknél veszedelemben forog, rögtön megkongatja a vészharangot, hogy jönnek a szocialisták. A mult héten a „Magyarország“-ban verte így félre a harangokat. Elkopott, ócska fegyvere ez már neki, régóta ismerjük. Most sem mondhatunk neki egyebet, mint amit már annyiszor mondtunk. A szocialistáknak nincsen semmi szükségük a vasutasokra, ellenkezőleg: a vasutasoknak sokkal nagyobb szükségük van a szocialistákra. De mit is csinálnának a szocialisták egy olyan tömeggel, amely éveken át nyögte a gróf ur vasutasszeretét? A szocialisták megvágják az embereket, akiket harcos soraikba beengednek; nem ígérnek semmit, protekció után nem futkosnak, senkiben nem bízunk, csakis saját karjuk erejében. Ilyen legényei pedig ma még nincsenek a grófi szövetségnek. De lehetnek még s ha lesznek, egész bizonyos lehet fölöle a gróf ur, hogy azok szocialisták lesznek, ha mindjárt az egész koalíciós sajtó egy útenre és állandóan veri félre a vészharangot. A szentkoronások „szine-java“ azonban feltétlenül ott marad a gróf ur szakállá árnyékában. A VI. kerületi függetlenségi kör hazaffyas kertjének legujabb tulipándugványaira a szocialistáknak egyáltalában nincsen semmi szükségük, azok csak viruljanak továbbra is ott s csinálják a gróf urral egyetemben Kossuth Ferenc legujabban szerzett Lipótrendes sárga bugyogóját.

*

Az északi műhelyben győzött a hazaffyas igazság — rendőrszuronyok és huszárkardok támogatásával. A proletárok igazsága tehát látszólag gyengébb volt a rendőrileg támogatott nemzetiszínű igazságnál. De csakis látszólag. Mert furcsa igazság az, amelyet a védtelen és fegyvertelen proletár igazsággal szemben csakis karhatalommal tudnak úgy, ahogy megvédelmezni. Az az igazság jár gyengébb lábán, amely nem a maga meggyőző erejében leli támasztékát, hanem a szuronyok és az crőszak brutalitásában. A hazaffyas igazság tehát valóban büszkélkedhetik győzelmé fölött, hiszen üreskezű, fegyvertelen munkásokkal szemben aratott diadalt. Két svadron lovas- és egy század gyalogosrendőr hathatós támogatása mellett.

SZEMLE.

A főfelügyelőség figyelmébe.

A petrozsényi fűtőháznál még mind a mai napig nem fizették vissza a jogtalanul levont magasabb járulékot.

A temesvári pályafentartásnál a munkáságnak megtagadják úgy a tüzelő anyagok részletre vételezését, mint a köolajnak kiszolgáltatását.

Felelősség senkit sem terhel . . .

Ez a pécsi lapok véleménye arról a bal-esetről, amelyik — úgy lehet — két ember életébe fog kerülni.

E hó 6-án reggel 7 és 8 óra között több munkás egy ócskavassal megrakott pályakocsi körül foglalatostkodtak. Munkaközben azután a kocsit a fordítóra akarták tolni, arra a fordítóra, amely 3—4 centiméterrel magasabb a földszinénél. Természetesen 3 ember nem volt képes a súlyos teherrel megrakott kocsit a fordítóra feltolni, hanem a kocsi ehez ütődött, az ütközéstől a kocsin levő teher lecsuszott, maga a kocsi pedig visszaverődve Rostás József és Kocsis István munkástársainkon ment keresztül. Mindkettőt haldokolva vitték a kórházba. Megjegyzendő, hogy a pályakocsi nincs lepallózva. A súlyos tárgyakat csak úgy fektetik rája s így természetes, hogy ezek lebillennek. Hanem azért felelősség senkit sem terhel,

sőt igazán szép a pécsi polgári lapoktól, hogy rá nem fogják a szerencsétlenül jártakra, miként részegségükben nem látták, hogy a fordítókorong magasabb a földszinénél, vagy hogy a pályakocsi pallóját ők lopták el.

Szóval történt baleset, de felelősség senkit sem terhel . . . És senki sincs, aki lelkiismereti furdalást érezne . . .

Megégett a kazán . . .

Meg, még pedig a zágrábi fűtőház területén az 5626. számú gép kazánja.

Hát abban nincsen semmi különös, hogy egy-egy kazán kissé megpörköldök. Az 5626. számú gép kazánja megégésének azonban históriája van. Sőt szégyenletes históriája, annival szégyenletesebb, mert hisz a fűtőházi főnök, Stork Fülöp ur, a zágrábi papir- és posztógyárak kazánjainak felügyeletével van megbízva. Természetesen illő tiszteletdíj jár ezzel. Hogy hát ez a felügyelet mellékfoglalkozás, amelyre a felsőbbbség engedélye is kikérendő, az más lapra tartozik.

Elég az aboz, hogy a kazánfelügyelő ur alatt s Fecskő Rudolf mozdonyfelügyelő gondatlansága miatt égett meg a kazán. És ez csak a Máv.-nak kerülhet pénzébe, véli az olvasó. Pedig dehogy is! Szegény emberek isszák meg ennek a levét, mert a háromféle foglalkozással bíró fűtőházi főnök nem kevesebb, mint tizenhét emberen töltötte ki bosszuszomját. Mind a tizenhetet elbocsátotta. Miután azonban felmondani elfelejtett nekik, hát pörre került az ügy s bírói ítélet alapján 14 napibér kifizetésére ítéltetett az a fűtőházi főnök, aki a papir- és posztógyárak kazánjaira igen gondosan, de a Máv. kazánjaira sehogysem ügyel.

Már pedig 17×14 napibér az sok pénz. Ennyi pénz kiadását a Máv. nem bírná el. Gondoskodott tehát a fűtőházi főnök, hogy a munkások fizessék meg.

Ezt pedig úgy tette, hogy a 130%-os keresetet 65%-ra redukálta, sőt a legutóbbi hónapban 20%-ra. Ily módon megtérült az az összeg, amit a felmondás nélkül elbocsátott munkásoknak ki kellett fizetni.

Lám, lám, ily módon ér büntetés teljesen ártatlan embereket. S mindez csupán azért, mert megégett egy kazán.

A konzum ellen!

Azok az emberek, akik a szentkoronás konzumokat már tönkre tették, most újabb prókatorra találtak Lakatos József urban, aki vezető helyen ír cikket a szentek szája-ize szerint.

Fábián dr. felületességét bizonyítja, hogy a cikk, mely április 10-iki lapban jelent meg, mindig április 26-ikát mondja a közgyűlés napjául.

És Lakatos ur írói képességéről bizonyít, hogy ő a cikket már akkor kezdte írni, amikor a közgyűlés még 26-ára volt kitűzve. Sok részletből azonban végre is kitélt az egész — ostobaság.

Lakatos ur szerint általános az elégedetlenség. Ezt abból következteti, mert a szentek elégedetlenek. Hát miért nem lépnek ki az elégedetlenek? Meg ha oly nagy az elégedetlenség, hogyan van, hogy 1907-ben a taglétszám 627-tel emelkedett?

Lakatos urnak csak az fáj, hogy nem ők ülnek az igazgatóságban s az igazgatóságra ráfogja, hogy annyit értenek az ügyekhez, mint hajdu a harangöntéshez.

Hát kik jönnek az igazgatóságba, azok, akik a szent konzumokat tönkreigazgatták?

Hát ezt illetőleg Lakatos ur szavaival élünk:

Kiss Miklósék elhiszik nekem, hogy mindazon ember, aki a gyalut meg tudja fogni, az még nem feltétlenül asztalos, vagy azok, akik kalapácsot használnak, azok sem lehetnek mind géplakatosok; éppen így mindazok, akik tudnak összeadni, kivonni, szorozni és osztani, azok sem mind lehetnek kereskedők. Azt pedig el kell ismernünk, hogy szervezetünk szövvényes igazgatásában elsőrendű szerepkör a kereskedői élelátásé, tehát okvetlenül előnyben részesítendő a kereskedelemben és üzletvezetésben jártas férfiak. Valljuk meg,

gyűlés sem különbözött a többi ilyenfajta egyesületek közgyűléseitől, legfeljebb hangban. A közgyűlés résztvevői jól vasalt nadrágu, cilinderes uriember s oly modorban „tárgyalta” ott, hogy a magyar parlamentet is megszégyenítették ebben a tekintetben. A közgyűlés viharosságát az idézte elő, hogy napok, sőt hetek óta éles hírlapi polémiák folynak a Vasutas Szövetség egyes vezető férfai között, amelyben az egyik oldalon Batthyány gróf és dr. Fábrián László állnak, a másik oldalon pedig a központi vezetőség többi tagjai, élükön Bezeredy Ábel. Az előbbiek a „Független Magyarország”-ban szidják a saját szövetségüket, az utóbbiak ugyanezt teszik a „Magyar Hírlap”-ban, egymást okozva a szövetségbeli tarthatatlan állapotokért.

Ilyen előzmények után nyitották meg a közgyűlést, amelyen az egyik párt dr. Fábrián Lászlónak, a másik párt pedig dr. Bezeredy Ábelnek akart bizalmatlanságot szavazni. Valami Bakesy József nevű uriember Bezeredy Ábel ellen kelt ki, amiből azután lábeli zürzavar keletkezett.

A felek kölcsönösen megegyeztek abban, hogy egymás szónokait nem hallgatják meg. Előnyektelen zajt ütöttek, épületes párbeszédeket folytattak, amelyekből szemelvény gyanánt párat sikerült feljegyeznünk, jellemzésül az uri társaságnak. Tessék gyönyörködni bennük: „*Hazudik, piszkos gazember, maga piszkos fráter, folyjon ki a szeme, sülyedjen el, még választóvívvel sem lehet magáról a szennyet lemosni, nyakom vágom*” és így tovább.

A negyedóra hosszat tartó zajban végre is a Bezeredy-párt kerekedett felül s meleg ovációban részesítette vezérét és a választáson az alelnöki székbe helyezte. Nagyon természetes, hogy a közgyűlés az évi jelentést is rendben találta, csak a takarításért járó évi 120 korona díjazást sokallotta. És ez jellemző Batthyányékra. A tisztikar 2000 koronás díjazását nem sokallották.

Érdekes felszólalást képzett egy díjnok beszéde, aki a havi és napidíjasok szomorú helyzetét vázolta s szinte üntudatlanul — talán csak a beszéd hevében — kelt ki Batthyány ellen. Azt mondotta, hogy a bálványimádás kora lejárt; amikor Batthyányt választották a szövetség élére, ama hiszemben tették, hogy személyének lesz sulya lefelé is, de felfelé is. Ma azután látják, hogy van sulya, de csak lefelé. Egy másik nyomban hozzá is tette, hogy ez a suly agyonnyomja őket.

Még a képviselőválasztók névjegyzékeinek összeírása körül észlelt sérelmek kerültek szóba (mert hát ez is szövetségi ügy!), amikor az egyik szónok ajkáról hangzott el az a megjegyzés, hogy a vasutasoknak nem kell jog. És e bölcs mondáson nem kaptak hajba az urak.

Egyéb nem történt. Rendőrségre, huszárságra nem volt szükség.

Most azután teljes a galiba. A déli kerület dr. Fábriánék mellett van, az északi kerület ellene. Szegény vidéki kerületek, most vannak csak megakadva, hogy melyik után induljanak!?

„Jakab”, a Császár.

Hallották talán már munkástársaink, hogy Franciaországban él egy gazdag ember, aki örültségében felvette — Jakab, a szaharai császár címet. Ha tehát tudnak róla, úgy azt is tudják, hogy ez egy eléggé nagy vagyonnak ura, de mégseim császár.

Mi is ismerünk egy ilyen Jakabot, aki Cézár és hazaffy szeretne lenni egy személyben, de, sajnos, ezidőig csak a Máv. bpest-nyugoti pályaudvarán raktáros. Hívják pedig őt becsületes nevén Jakab Imrének. Ez az ur, a milyen kis pont, százzorta nagyobbnak képzei magát.

Nem tudni, mi okból, de eléggé liteles forrásból arról értesítenek bennünket, hogy ez a kis jakab a raktárfőnök urnak kegyérem, vállveregtetésére pályázva, a pragmatikában biztosított jogok ellenére, a hozzá munkára

utalt munkásokat időn túl dolgoztatván — s hogy ezzel is érdemeket szerezzen a mielőbbi főraktárosságra — órapénzt nem is számol el nekik, így s megfosztja őket naponta egy félóra díjazástól.

Ej-ej, kis jakab ur! Mit szólna ön ahhoz, ha önnel ugyanazt cselekednék? Pedig becsületes kartársaitól szép példát vehetett volna akkor is, amikor azok a pontos nyitási és záróráért sikra szálltak. De ekkor is ön oly becsületes volt, hogy ezek háta mögött a raktárfőnök urnál túlmunkára díjazásért felkinálkozott. Ha ön a raktárostársai ellen így dolgozott, képzelhető, mennyire fáj önnek az, ha a munkásaival hasonlóképp nem cselekedhet. Azért jár vigékedni többi társainál is, hogy ezek önhöz hasonlóan nyúzzák és rövidítsék meg a munkásságot, chez meg pláne egészen parányi jakabocska, mert kartársai már ismerik önt, ők becsületesebben, humánusabban gondolkoznak, mintsem az ön handabandázásainak felüljenek csak azért, mert ön kedveskedni akar a raktárfőnök urnál.

Ajánljuk önnek, hagyjon fel minden erőlködéssel, a munkásság ellen egy sem tehet semmit. Sokkal helyesebben cselekedne, ha a kuszás-mászás helyett azokkal együtt haladna, talán még sokat tanulhatna tőlük, mert csak éppen olyan kizsákmányolt, de üntudatlan munkása ön is a Máv.-nak, mint azok, akiket ön gyaláz és hátban támad.

A bakter, ha alszik.

A Népszava írja:

A kelenföldi állomás közelében volt vasuti bakter Sztankics József. Csak volt. Ma már nem az. Tizenkilenc éven keresztül megbízható, pontos bakter volt; tavaly egy szép májusi estén egy negyedórásckára elszundikált és ez a rövid szenderegés közel husz évi szolgálatot tett semmivé. Az eset ugy történt, hogy Sztankics József a 24 óráig egyfolytában teljesített szolgálatot követő 12 órai pihenőt nem alvásra, hanem családi ügyeinek ellátására fordította s azután anélkül, hogy lepihent volna, újra 24 órai szolgálatba fogott. A szervezet azonban jogait követelte és a bakter mindjárt az első félóránál ülőhelyében elaludt. Akkor jött a gyorsvonat. És ugyanakkor jött egy fuvaros a kocsijával s minthogy a sorompó nem volt leeresztve, keresztül hajtott a síneken. A kocsí végét azonban elkapta a gyorsvonat mozdonya s az egész járművet darabokra törte. Maga a fuvaros szerencsére a lovai közé bukott s így nagyobb baj nem történt. A bakter azonban közveszélyes cselekmény miatt a budapesti törvényszék elé került, amely egy heti fogházra és viselt állásának elvesztésére ítélte. A budapesti ítélőtábla ezt az ítéletet helybenhagyta, ami ellen dr. Győző Dezső védő semmisségi panaszt jelentett be.

Az bizonyos, hogy a vasuti ör nem arra való, hogy aludjék, de az is bizonyos, hogy a 24 órai szolgálatot nem sokáig bírhatja ki az ember s akinek máskor sincs érkezése, annak a 24 órai szolgálatok között kell elvégeznie a dolgát. Világos tehát, hogy nem az a szegény ember a bűnös, aki elesigázva kidül a munkából, hanem azok, akik emberfölötti munkát követelnek tőle. A törvény azonban kegyetlen és nem törődik azzal, hogy 24 óra után aludni is kell. Lám, a bíró urak sokszor elszundítanak a hosszú, unalmas tárgyalások alatt. Igaz, hogy az ő álmuk miatt nem pusztul el a szekér, legfeljebb az igazságnak tekerik ki a nyakát. Ambátor, hogy megtudják ők ezt tenni, ha ébren vannak is.

Nyári menetrend.

A Máv.-nál a vasuti késések még mindig napirenden vannak s óh balszerencse, az idén még hó se volt, hogy erre lehetett volna tolni. Valahogy azonban végét kellett szakítani már az állandóvá vált késéseknek s hogy ez lehetővé váljék, a Máv. a menetrendet fogja erre a célra felhasználni. Május elsejétől kezdve életbe lép a nyári menetrend

s a Máv. az összes vonatok menetidejét meghosszabbította. Odafean ugyanis úgy számoltak, hogyha a szegedi gyors 9 óra helyett ugyanis csak 9 óra 30 percekor érkezett Budapestre, ám akkor a menetrenden is 9 óra helyett 9 óra 30 perc legyen kitüntetve. Legalább az utasok nem bosszankodnak rajta. Meg a nap nyáron ugyanis hosszabb, ergo a menetidő is hosszabb lehet. Hogy azonban a menetidő meghosszabbodásával az utazó személyzet szolgálati ideje is meghosszabbodik s hogy ezáltal a vég- és telepállomásokon a személyzet pihenőideje is megrövidül s hogy a fordák hosszabbak lesznek, mindezzel a nyári menetrend készítői mit sem törődnek. Minek is? Hiszen ők természetesen kocsikban s ha kell, különvonaton utaznak.

A pályaőr felesége.

A pályaőrök sanyaru helyzetét, nehéz szolgálatát jellemzi az alábbi eset. A pályaőr legtöbb helyen képtelen a szolgálatát elvégezni és családja tagjait, feleségét muszáj a szolgálat elvégzésére felhasználni. Ez a helyzet okozott katasztrófát Szentjakab községben. Szeidl Ferenc pályaőrt egyéb dolgok foglalták le és ezalatt a felesége teljesítette a pályaőri teendőket. Amint Szeidlné a 404-es számú vonatnak a szabadmenetelt jelző jelet adta, a vonat elütötte és olyan szerencsétlenül esett el, hogy a kerekek alá került, ahol a szerencsétlen asszony halálát lelte.

Vasutassors.

A szombathelyi állomáson Kőnczöl Lajos kocsikapcsoló azzal foglalatokodott, hogy több teherkocsihoz újabb kocsikat kapcsoljon. Midőn a kocsik hirtelen összeszaladtak, a szerencsétlen ember az ütközők közé került, melyek mellét laposra zúzták. Kőnczöl élettelenül esett a sínek közé. A megjelent orvos már nem segíthetett rajta, mert időközben kiszervezett.

Drágább-e a Konzum most, mint azeiótt?

A „Vasutas Szövetség” ujságcsinálóirol eddig csak annyit tudtunk, hogy az írás mesterségével nincsenek valami barátságos viszonyban, legujabban azonban arról is tanuságot tettek, hogy számolni se tudnak. Nem ismerik az egyszerűget, a derék, a csalhatatlan, a becsületes, a jó öreg egyszerűget!

Valami Rió, meg azután Dömötör Vilmos, újabban pedig valami Faragó nevű álszent csinálja a Konzum mai vezetősége ellen a nagy handabandát. Rió és Dömötör-Dimitrió ugylátszik egy és ugyanaz a személy, akinek a munkáján azonban nagyon meglátszik a Kunitzer-Kunitzrió kezenyoma. Mivel pedig a „Magyar Vasutas” utolsó számában a Rió-Dimitrió-Kunitzrió cégről alaposan leszedte a szentelt vizet, a legutóbbi Kunitzrió izű cikk alá már nem az eddigi álneveket, hanem a tisztességes Faragó nevet biggyesztették, akit természetesen nem szabad összetéveszteni lapunk felelős szerkesztőjével.*

Ílát ennek a Faragó urnak fene-furesza számítási rendszere van. Azt hisszük, az a recipéje, hogy összekever a kalapjában bizonyos mennyiségű számjegyeket, azokat onnan behunyt szemmel kiszedi és egymás mellé rakja. Ami kijön, arra az összegre ráfogja, hogy a Konzum vezetősége annyit vett ki a tagok zsebéből, miközben úgy dobálódzik az 50.000 és 100.000 koronákkal, csak úgy süvit.

A cikket, mely „A nagy Konzum évi jelentése és mérlege” címet viseli és 40—42 harmadhasábos sorban szándékozik kivégezni a szövetkezet mérlegét, komoly férfiaknak mutattuk meg, akiknek mindennapi foglalkozása a könyvelés és számolás. Vélemé-

* Ne is, mert az ellen nyomban becsületsértési pert indítok! A szerk.

ur, hogy szervezetünk tagjai botrányra, tettlegességre, verekedésre még beugratások utján sem kaphatók.

A közgyűlés lefolyása egyébként a következő volt:

A gyűlés megnyitásának ideje 1/27 órára van kitűzve, de már félórával előbb a főnökség főspicilije, Hotye teljhatalmu megbízott intézkedik. 16 rendőr, 1 tanácsos, 2 fogalmazó Hotye vezetése mellett tanulmányozza a helyi viszonyokat. A mindenható megbízott lecsukítja a gyűlési helyiség ajtajait s bár munkástársaink özönlének a munkából kifelé, de a gyűlés színhelyére jutni nem képesek, mert mindenütt rendőrök őrzik a helyiség csukott bejárót.

Podolszky ezen nyílt erőszakossága, a hatalmas rendőri kirendeltség sokakat megfélemlit, mert szándékosnak látszik a rend megzavarására irányuló igyekezet. Mások hazamennek, mert csak későn nyitják meg a terem ajtaját, amidőn a szomszédos kisebb terem már tele munkásokkal.

Igy elég lassu a gyűlekezés.

Fél 7 óra után nyitja meg Füllkorn főmüvezető, alelnök, a közgyűlést, higgadtságra kérve a tagokat, majd Spitz József munkástársunk, mint jegyző, adja elő az évi jelentést.

Az egyesületnek 1907 december 31-én 1314 tagja volt. A segélyalap vagyona az év végével 12.634-53 korona, a halálzási alap vagyona 6017-55 korona, az egyesület összes vagyona tehát 18.652-08 korona.

A segélyalap bevétele 1907-ben 7197-32 korona, kiadása 9434-57 korona. A halálzási alap bevétele 11.750-44 korona, kiadása 9753-82 kor. Tudomásul vétetik s a választmány részére a felmentvény egyhangulag megadtatik.

Füllkorn korelnök a választások megejtésének módjára vonatkozólag kéri a közgyűlés határozatát.

Szentiványi és Hotye nyílt, Spitzer titkos szavazást kíván, amelynek elérése ma mindenütt általános törekvés tárgyát képezi, amely megvédi az alkalmazottak érdekeit. Ellbogen nyílt szavazást s a kérdés eldöntésére névszerű szavazást, Stern titkos szavazást és a kérdés eldöntésére kézfelemeléssel való szavazást kíván. Sziget hazafjúságával tüntet, majd a zajban vesznek el szavát.

Füllkorn korelnök kijelenti, hogy kézfelnyújtással a többség meg nem állapítható, a névszerű szavazás pedig hosszadalmas, mire Ellbogen és Hotye indítványát jelenti ki az elnök elfogadottának, mely szerint szavazhat mindenki nyíltan vagy borítékba tevén szavazólapját, tetszés szerint.

Hivatalból vannak kirendelve a művezetők közül többen, ugyisintén a negyedik osztály egy mérnöke is, ezek figyelik az embereket, hogy mily szintű szavazólapot adnak ki.

A szervezett munkások szavazólapja fehér, a másik pártté nemzeti színű. Szavazóhelyiség a kapus szobája, ahová ötösével bocsátják a szavazókat. Leadatott 612 szavazat. Szervezett munkásoké 280, az ellenpártté 332. Veszítettünk tehát 52 szavazattal.

Pártunk az eredmény kihirdetése után elvonul, azután megkezdődik a talpnyalás. Ellbogen kínálkozik szörnyen a felsőbbbőségnek, szokásához híven ócsárolván bennünket, hogy annál inkább kitűnjene az ő „érdemei”. Nem szoktuk tagadni senkitől az érdemeket, ha reá szolgált az illető, sőt mindenkor elismerjük és hirdetjük azokat; de azon hang, amelyen ezen felkiálkozások elhangzottak, határozottan undort keltő.

Az indítványok előterjesztése után, alig 30—40 tag jelenlétében, oszlik el a gyűlés, reánk nézve külső siker nélkül bár, de azon keretek között, amelyek között lefolyt a közgyűlés, határozottan a miénk az erkölcsi siker.

Tiszteletet parancsol résztinkre a példás magatartás szülte rend és önuralom, melyet annyi és oly hathatósan ígérkező provokálás dacára is mindvégig megőriztek elvtársaink.

Nagyon találóan jegyezte meg a „Népszava” idevonatkozólag:

„Idők jele, hogy az északi főmühelyben 600 ember közül közel a fele, minden preszió ellenére sem tagadja meg szociáldemokrata mivoltát.

Itt jegyezzük meg, hogy a pár nap előtt lefolyt betegsegélyző pénztári választásoknál a szervezett vasutasok közel 400 szótöbbséggel győztek. Csakhogy itt a szavazás titkos volt.

Elképzehető, ha egy önszegélyző egyesület közgyűlésén így terelik a vasutasokat az urnához, miként lesz ez majd a képviselőválasztások alkalmával!”

Az északi főmühely a „csendes” mühelyek közé tartozik ezidő szerint. Jóllehet a legnagyobb és számra a legtöbb alkalmazottat foglalkoztatja a Máv. összes mühelyei között. Eddig a gépek monoton

zakatolásába egy dissonáns, ugynevezett fülsértő hang sem vegyült. A békebácsik, a kormány és igazgatóság, akiknek fülét bántja minden élesebb, ríktóbb hang s akik csak a lágy, a halk, a fuvolaszerű harmóniakat imádják, meg lehetnek elégedve eddig az északi főmühelyvel. Nekik ideális egy gyártelep, ahol mindenki tudja kötelességét, ahol a munka megy, mint a karikacsapás.

Élvezet itt mühelyfőnöknek lenni. Irigylík is a többiek.

Még a legutóbbi hónapokban is példás rendben folyt itt a munka, talán sohasem dolgoztak annyit munkástársaink és oly gondosan, mint mostanában. Talán sohasem szállított minőségre nézve olyan precíz munkát, mint ezidő szerint a főmühely.

Az igazgatóság méltán meg lehetett elégedve legnagyobb főmühelyének munkáival. Amellett, hogy barommódra dolgoztak, még kezes bárányok is voltak.

Nem volt azonban inyére a felsőbbbőség szempontjából ez a paradicsomi állapot *Podolszky* mühelyfőnök urnak. Botrány, lárma, skandalum nélkül az ő pótolhatatlan személyiségét még talán észre sem veszik felsőbb helyen. Még meg találnak feledkezni rólam — gondolja magában a ravasz lengyel.

Tehát legyen lárma, botrány, skandalum, felfordulás, statárium. Ekkor alkalom nyílik a fontoskodásra, a feltűnést keltő szereplésre. Lehet rendört, katonaságot, ágyut és mi egyéb harci készségeit kivezényelni. Gyárvezető helyett hadvezéri szerepet eljátszani, lehet reggeltől estig ordítani, az igazgatóságnak naponként 24 sürgős jelentést küldeni.

Az üzem folytonosságát és biztonságát pedig üsse a kő!

A főnök ur agresszív fellépésének az utóbbi időben semmi elfogadható oka nincs, ha csak a fentebbi okot ilyennek nem tekintjük. Tartunk tőle, hogy e paradicsomi állapotokat megzavarják a főnöki kiruccanások. Am tulajdonítsa az igazgatóság bizalmi emberének. A jövőben talán majd jobban megválogatják azokat, akiknek vezetőszerepet szánanak.

A csillagok közötti részt nem mi irtuk, hanem egy magasabbrangu hivatalnok az igazgatóság E III. osztályából.

Leadtuk e sorokat, hadd lássa a „ravasz lengyel”, miként vélekednek ő róla „oda-fenn”.

Vasutasok!

Mindenütt, ahol megfordultok, követeljétek a Népszavát!

Lakás-, élelmiszeruzsora és a Máv.

(L. J.) A lakás- és élelmiszeruzsorát e lapok hasábjain már több oldalról megvilágítottuk. Rámutattunk annak egyes okaira és okozóira — részben az orvosszerekre is!

Nekünk, vasutasoknak, akiknek a Máv. ugynevezett titkaiba minden takargatás dacára alkalmunk van belepillantani, a mérhetetlen lakás- és élelmiszeruzsora okai és okozói közt rá kell mutatnunk arra a politikára is, melyet kegyes munkaadónk követ s mely elsősorban a lakás- és élelmiszeruzsorások malmára hajtja a vizet.

A magyar kir. államvasutak gazdasági politikájának alapelvét 1906 július 23-án a parlamentben Kossuth Ferenc nagyotmondóan így proklamálta: „a vasutak nem tekintendők haszonhajtó vállalatoknak, hanem azok igenis az ország közgazdaságának fejlesztő eszközei és a vasuti politikát minden vonatkozásban ebből a szempontból kell megítélni”.

Ha a gyakorlatban szóról-szóra így lenne a dolog, ha tényleg a szó legszorosabb

értelmében nem haszonhajtó vállalatnak, hanem a közgazdaság valódi fejlesztőjének tekintenek a vasutakat: akkor is — legenyhébben szólva — örültség volna ez az elv.

Mert nézzük csak, hogy áll a dolog hazánkban. Magyarország egyedüli számottevő vagyona: a magyar kir. államvasutak. Államadósságunk több mint fele a vasutba történt befektetés utján állt elő.

Ebből józan észjárás szerint az következnek, hogy ennek a vállalatnak kell a legnagyobb hasznót hajtani.

Azt látjuk mégis, hogy a magyar kir. államvasutak jövedelme még mindig nem fődözi a befektetés kamatait. A feltüntetett tiszta haszon tehát csak szemfényvesztés, humberg.

Magyarországnak tehát nemcsak hogy nem a vasut hozza a legnagyobb jövedelmet, hanem erre a legnagyobb vállalatára ráfizet.

Ellenben legnagyobb jövedelmi forrását képezi: a fogyasztási adókból előálló bevétel.

Ha pedig ez való, sőt a fogyasztási adók emelése küszöbön áll, ha még a legszükségesebb fogyasztás alá kerülő cikket is súlyosan meg kell adóztatni, hogy csak az államháztartás mérlegének egyensulya meglegyen: akkor azt mondani, hogy a cikkek, az áruk stb. szállitmányozásából, fuvarozásból nem kell haszon az államnak, egyenesen öngyilkosság.

Olvassa csak el Kossuth Ferenc a legelső vasuti szaktekintélyek erre vonatkozó véleményét! Olvassa el: Wagnert, Taxot, Wiedemannt vagy Buchenberget, vagy akár *Kossuth Lajosnak* a vukovári—fumei vonat érdekében Széchenyivel szemben felállított alapelveit és megtanulhatja ezekből, hogy nagyotmondó, tartalatlansága mellett is súlyos következményekkel megrakott kijelentése a lehető legveszélyesebb teória, mit valaha vasutpolitikus felállított.

Vagy olvassa el, amit Von der Borcht „Finanzen Preussens” című művében erre vonatkozólag világosan mond: „Abban az esetben, ha az állam pénzügyi helyzete olyan, hogy a bevételek és kiadások egyensulya csak a fontosabb szükségleti cikkek megadóztatásával biztosítható, akkor képtelen dolog volna a közlekedési teljesítményeket haszon nélkül ellátni.”

Midőn tehát Kossuth Ferenc olyan országban, hol a *petróleum megadóztatásánál tartunk*, hol a só ára már és még mindig 13 krajcár, hol a cukor közterhe emelkedőben van, hol a fogyasztás alá kerülő legszükségesebb cikkek adója máris elviselhetetlen és az adósróf még mindig működik, azt mondja, hogy az állam legnagyobb vállalatának, a vasutnak nem kell haszonhajtónak lenni: akarva nem akarva legelső apostola lesz a fogyasztási cikk-uzsorának, mert kényszeríti az országot, az államot, hogy a fogyasztási cikkekből kérje legnagyobb jövedelmét és ne legnagyobb vállalatától: a vasutból.

Ez az elv tehát még akkor is előmozdítja lenne az élelmiszeruzsorának, ha tényleg a közgazdaság fejlesztője volna a vasut.

De mennyivel inkább minősíthető annak az az elv, ha meggondoljuk, hogy a vasut nem fejlesztője nálunk a közgazdaságnak a szó igaz értelmében, hanem „a közgazdasági fejlődés eszköze” csak jelszó, csak takaró, melynek hangoztatásával és amely alatt csinálják a vasuti panamákat; cégér, mely mögé bujnak, hogy senkinek feltűnévé ne legyen az állam eme egyetlen vagyonának elprédálása; titulus az egyesek ugynevezett „közgazdasági tevékenységének” jutalmazására, értve ez alatt a köz gazdaságának terhére elkövetett közönséges büncselekményeket!

Ami bennünket jelen cikkünkben különösen érdekel, ez a „közgazdasági fejlődés eszköze”, a lepel a *refaktia-panamáknál* is.

Hogy pedig a *refaktiak és a lakás-élelmiszeruzsora között mily feltűnő az összefüggés*, az igazán könnyen bizonyítható.

A bizonyítást a jövő számra hagyjuk.

Bráhm ur.

Amit a Déli vasút kényurának nyílt levélben a legbecsületesebb szándékkal eltelve bejelentettünk, azt az események vaskövetkezetességgel igazolják. Tisztán láttunk, tudtunk akkor is már mindent és amivel tisztánlátásunk gyarapodott, az csak egy körülmény: hogy Max de Bráhm nemcsak félrevezetett áldozat, hanem egyike a legszébb déli diszpédányoknak is.

Az a vezérigazgató, aki a bécsi jobb-husu és olcsóbb felhajtás kedvéért ki nem mozdul ottani rezidenciájából akkor, mikor nemcsak saját állásáról és jövőbeli gomblyukáról van szó, hanem ezer meg ezer alkalmazottának bőrén folyik a legundokabb vásár: az a vezérigazgató nemcsak aggsági tünetek alanya, hanem lelketlen cinikus alak is.

Mikor a hiradást vettük, hogy a Déli vasút igazgatósága az összes bizalmiférfikkal tárgyalni akar, hogy azok sérelmeit orvosolja, mikor felcsődítik Budapestre még Horvátország legtávolabb fekvő zugából is az embereket, reményt öntve beléjük: akkor józan észszel nem gondolhattunk arra, hogy a Tüköry-palota Don Juanja bécsi lepkeismereteinek gyarapítását előbbrevalónak fogja tartani, mint száz meg ezer alkalmazottainak keserves sorsát.

Megdöbentünk, amikor Bráhmot — nem a fajlovagot, de a vezérigazgatót — nem láttuk azon az értekezleten, mely a bajok orvoslására lett volna hivatva. A lovag ismét csak az aligai helyettes képében jelent meg rabszolgái előtt.

Mi eleve megmondtuk, hogy ebből a képéből többet nem kérünk és a felcsődítésből, ami példátlan eset a Déli vasutnál, biztosra kellett vennünk, hogy ünnepélyes aktus készül kárpótlásul a „méltóságának“ — bécsi utcai — rózsafüzéréért.

Csalódtunk és e csalódásunkban sok mindent kifejezünk. Mi sok mindenre képesnek tartunk egy igazgatót — de ez a leplezetlen nemtörődömség, ez az enyhény szólva buta cinizmus még minket is meglepett.

Jól van. Tudomásul vesszük, elraktározzuk ezt is. Bráhm ur nem jött el. Nem törődik senkivel, semmivel. Legkevésbé a Déli vasuttal és a Déli vasutasokkal. Nem törődik, ha a fejük tejejére állnak, ha éhen elpusztulnak, ha sztrájkolnak, ha passzív rezisztenciát csinálnak. Mert ez a mai felcsődítés roppantul hasonlít az 1904. sztrájk előtti felcsődítéshez. Embereket, bizalmiférfikat, az összesség érdekét szívükön viselő vasutasokat ily módon megkocsikáztatni, velük bolondot jártni: egyetlen a keserűség elűntetésével, a kiirthatatlan gyűlölet és kétségbeesés beléjük plántálásával.

Mert talán csak nem fogják utólag letagadni, hogy a különböző állomások küldötteinek azt az utasítást adták, hogy csak jöjjenek fel valamennyien Budapestre, akár kapnak szabad jegyet, akár nem. Csak nem merik megcáfolni, hogy elterjesztették a rozoga sinek mentén *mindenütt azt az örömhirt, hogy Bráhm magas személye előtt sirhatják el keserveiket az emberek.* Ilyet vásári bódétulajdonosok szoktak elkövetni nagyhangú falragaszokon, hirdetvén a százagancsú iramszarvas bemutatását és mikor a belépődíj lefizetése után a néző belép — bakkecskét lát.

Ahoz igazán nincs közünk, hogy ki rendezte ezt a komédiát. Pajkos jókedvében a lovag-e, aki könnyebbvérű társaságban időzven aznap, megfélekedett arról a randevuról, mit alkalmazottainak Budapestben adott, vagy pedig a vezérigazgatói állásra való folytonos pislogatásban már egészen rövidlátóvá vált testőr-e, aki most saját jól elkészített stiklijén markába röhög és rövid időn belül dicsekedve fogja elmesélni az esetet.

Utóvégre az is lehetséges, hogy a bécsi pillangócsész csak eszköz volt ebben a színjátékban, de az sem lehetetlen, hogy az, aki perverzítésében csak glacékeztüben meg-

jelenő alkalmazottakban tud gyönyörködni, most az egyszer elhatározta, hogy egy csomó kérges tenyéren fogja szemét legeltetni, de megdölvén a dolgot, e pillanatnyilag felmerült élvezetéről utóbb lemondott, nem törődve, hogy milyen lesz a hatás. Hisz nem egyszer fordul elő, hogy a suhogó selyemszoknyák és csipkéktől megundorodott világi gusztust kap — a parasztviganó után.

De ezt döntsék el egymás között a „dicsők“ a legközelebbi, Südbahnhotelben megtartandó értekezleten.

Mi csak azt akartuk és akarjuk konstatálni, hogy az ilyen individuum akár csak vak eszközként, akár tudatosan cselekszik így — megérett arra, hogy Breuer Mór legyen az utódja.

Kulturállapotok Magyarországon.

— *Miért van éhségtífusz?* —

Magyarország népesedéséről szóló statisztika mind kedvezőtlenebb számadatokkal szolgál. Évről-évre csökken a születések száma. Még 15 év előtt 1000 emberre 42 születési eset jutott, ma már csak 35, évenként tehát 12.000 ujszülött gyermekkel apadt a születések száma.

De minek is szülessen annyi gyermek ebben az országban, ahol a nyomor miatt a gyermekek egyharmadát még ötödik életévük előtt a halál elragadja?

Évről-évre kevesebb szülés történik ebben az országban, ahol aránylag nagyobb a halálozás, mint Európa bármely más országában; ahol az emberek átlagos életkora csak 40 év, tehát kevesebb, mint bármely más kulturállamban; ahol 100.000 ember közül 364 embert öl meg a tüdővész, míg más külföldi államban ez a szám 192-re redukálódik.

Talán jobb ott a levegő? Dehogyan is! Csak a kereset nagyobb, meg van orvos és kórház. Magyarországon minden második ember anélkül hal meg, hogy halálos ágyán orvos állt volna mellette.

Magyarországon 40.000 hülye és örült jár szabadon, mert kevés a kórház. Erre nincs pénz. De van pénz — lótenyésztés emelésére. De ha nincs is kórház, van elég templom, ha nincs orvos, van elég pap, ha nincs bába, van elég apáca.

Magyarországon van 4805 orvos és 12.581 pap.

A katonák számát folyton növesztik, a tanítók számát pedig apasztják.

Imádkozni mindenkit megtanítanak, sorozás alá is mindenki kerül, de irni-olvasni csak minden második ember tud. Hatvanöt-ezer gyerek egyáltalán nem jár iskolába. Minek is? Hogy felvilágosító, pardon, hogy „*izgató*“ olvasmányokat olvassanak! A betű öl! És ha a munkás meg is tanul irni és olvasni, arra mégsem tanítják meg, miként élhessen meg keresetéből? Abból a keresetből, amely a legutóbbi 15 év alatt csak egyötödével emelkedett, míg az életszükségletek kétszeresen megrágtak. Az átlagbére az ipari munkáságnak — hivatalos statisztika szerint — 13 kor. hetenként; évente tehát 550 korona; a földmunkásoké csak 400 korona; a vasutasoké sem jóval több.

A városokban a kereset fele a háziurhoz vándorol és még sem kap érte tágas és egészséges lakást. Legegésztelenebbül a budapesti munkás lakik, ahol 1000 lakás közül 740 tulzsufolt. Bécsben, Berlinben 1000 közül csak 280, Londonban 200, Párisban 149. Egyetlen egy város éri el nyomor tekintetében Budapestet: Szentpétervár. De a tulzsufolt lakások száma itt is csak 460-ra rug 1000 lakás közül.

És a vidék? 650.000 cseléd- és munkáslakás az istállókkal határos, sőt 1900-ban félezer földalatti lakást is találtak. Vályogból készült templomot keveset találni Magyarországon, szalmával fedettet egyet sem. De a lakóházak kétharmad része agyagból,

deszkából összetakolt, szalmafedeles kunyhó.

Tüdővész és éh-tífusz fenyegeti azokat a munkásokat, akiket a gép nem gyilkolt agyon.

Csodával határos, hogy még élő ember is van ebben az országban, hogy még mindenki ki nem menekült innen. Csodával határos, hogy csak félmillió ember, minden 40-ik lakos, minden 10-ik munkaképes ember keresi boldogulását a nagy vízen túl. Az utóbbi két év hivatalosan kimutatott 300.000 és a titokban kivándorolt 200.000 embere mutatja meg azt az utat, amelyre 1—2 évtized alatt az ország összes lakossága térni fog, ha Uj-Magyarország és a népet eltartani akaró Magyarország meg nem születik.

Figyelem, Konzum-tagok!

A Máv. alkalmazottai fogyasztási szövetkezete évi közgyűlését husvét vasárnapján, április 19-én, délelőtt 9 órakor fogja megtartani Budapesten, Nagy János-utca 5. szám alatt, nem pedig, amint egyes lapok tévesen közölték, április 26-án, a Máv. gépgyár éttermében. Felhívjuk tehát elvtársainkat, hogy minél számosabban jelenjenek meg a közgyűlésen.

Társadalomtudomány.

Hazafiság és szociáldemokrácia.

(Kautsky után németből.)

(6)

Ily értelemben küzd a proletárság a szabadkereskedeleinért, vagy még helyesebben a népek közötti szabad közlekedésért.

Nagyon helyes tehát, ha a proletárság nem szabadkereskedelmét, hanem közlekedési szabadságot kíván, mert a szabadkereskedelem csak a védővámok megszüntetését jelenti, de a szabad közlekedés más módon is, mint bizonyos vasuti politikával, a ki- és bevándorlás megnehezítésével, stb., stb. is károsítható.

Azonban a közlekedés szabadságáról, mint a világkereskedelem egyik kiterjesztőjéről mit sem akar tudni a tőkés osztály, mert ily módon lehetne a munkatermelő képességet a tömegek jólétének és kulturájának javára fejleszteni.

De a tőke bálványja a profit, az a moloch, amelynek mindent, még a saját népének jólétét és kulturáját is feláldozza.

A tőke tehát mindig más módszerekkel segíti elő a munka termelő képességének fokozását, ha kell, állami segítséggel is. Miután a tőkésosztály az államhatalom fölött is rendelkezik, kihasználja ezt is, úgy, hogy a néptömegeket, amelyeket az imént, mint bér munkásokat és fogyasztókat kizsákmányolt, most meg mint adófizetőket kamatoztatja. Majdnem minden állam igyekszik vámokkal elzárkózni a külföldtől, amelyek állítólag az ipar és a mezőgazdaság fejlesztésére szolgálnak, de valójában nem céloznak egyebet, mint a profit és a földjáraadék mesterséges felemelését. Azonban a tőke ezzel még nem elégszik meg, hanem igyekszik tengerentúli országokat is meghódítani, hogy módjában álljon profitját még jobban nagyobbitani.

Ez a politika pedig nem jelent egyebet, mint az egyes államok közötti ellentétek kiélesítését, a terhek és veszélyek szaporítását, amelyek természetesen a népre háramlanak — s mindez csupán a profit szaporítása miatt.

Miután azonban a „*gazdátlan*“, azaz az európai vagy amerikai profitvágytól mentes területek mind ritkábbakká válnak, azért mindjobban fenyeget az a veszély, hogy az egyes nemzetek tőkéseinek utai a kiterjeszkedés közben kereszteződnek s a háború, bármennyire is félnek tőlük, kikerülhetetlen lesz.

